Krachtige schaakvereniging

Beste schaakliefhebber,

Het eerste clubkatern ligt nu voor je. Wij verwachten dat dit niet alleen voor jouw schaakvereniging een nuttige aanvulling zal zijn op het mooie schaakblad 'Schaken.nl', maar dat het ook een klein onderdeel zal zijn in de realisatie van één van de speerpunten van het KNSB meerjarenbeleidsplan 2026-2029 (MJBP): Een leven lang schaakplezier.

Dit MJBP, natuurlijk terug te vinden op de KNSB-website, is in de ledenraadsvergadering van november 2025 vastgesteld en bestaat uit negen speerpunten. Speerpunten die tot stand gekomen zijn na uitgebreide consultatie van verschillende geledingen van de schaaksport en diverse belanghebbenden waar we als schaakbond mee te maken hebben.

Een krachtige schaakvereniging is een belangrijke basis voor het schaken in Nederland en is in het MJBP terug te vinden als speerpunt behorend bij het thema fundament. Dit jaar gaan we een landelijke enquête uitvoeren om te bepalen wat jij als vereniging nodig hebt én wat je verstaat onder een krachtige vereniging. De uitkomst hiervan zal bepalend zijn voor het vaststellen van de actiepunten die we in 2027 en 2028 gaan uitvoeren.

Maar met elkaar gaan we natuurlijk in 2026 niet wachten om actie te ondernemen. Veel clubs zijn ook nu druk bezig om zich organisatorisch te versterken én in te spelen op de populariteit van het schaken van dit moment. In dit clubkatern wordt onder andere aandacht besteed aan de 'VOG', krijg je inzicht in diverse data als het gaat om 'De club in cijfers', lees je meer over scholingsmogelijkheden en in de toekomst wordt hier een plek ingeruimd voor een vragenrubriek.

Ik hoop en verwacht dat ook jij blij bent met dit katern. Laat ons dat vooral weten, maar geef ook door als je andere interessante onderwerpen voor dit katern weet of vragen hebt voor de rubriek. Mail die vooral naar communicatie@schaakbond.nl. Ik wens je veel leesplezier toe!

Dirk Hoogland

Voorzitter KNSB

“Sociale veiligheid is een gezamenlijke verantwoor-delijkheid”

Door: Luc Keersmaekers

Iedereen moet zich welkom voelen in onze sport en met plezier kunnen schaken. Daarom werkt de KNSB samen met clubs, trainers en evenementen aan een veilig sportklimaat, waarin iedereen zichzelf kan zijn. En een essentieel onderdeel van het realiseren van dat veilige sportklimaat zijn de 4 v's.

De 4 v's staan voor de Vastgestelde gedragscode, Vertrouwenscontactpersoon op de club, Verklaring Omtrent het Gedrag voor vrijwilligers en Vakkundige trainer-coaches. Dit biedt een stevige basis voor het realiseren van sociale veiligheid en voor het voorkomen van integriteitsschendingen. Onder integriteitsschendingen verstaan we grensoverschrijdend gedrag (zoals machtsmisbruik, intimidatie, agressie en geweld, racisme en discriminatie, pesten en uitsluiting), seksuele intimidatie, en matchfixing en ongewenst gokgedrag.

Ella Lerk is integriteitsmanager vanuit NOC*NSF. Zij is gedetacheerd bij meerdere sportbonden in ons land, waaronder ook de KNSB. "Enerzijds werk ik hier aan de preventieve kant", legt ze uit. "Dat betekent dat we samenwerken aan een veilig en eerlijk schaakklimaat waarin iedereen zich welkom voelt. Anderzijds werk ik samen met Contactpersoon Integriteit André Nieuwlaat ook aan de repressieve kant, bij het Meldpunt Veilige & Eerlijke Schaaksport, waar de meldingen van integriteitsschendingen binnenkomen. En wat dat betreft is elke sport – ook de schaaksport - gewoon een afspiegeling van de samenleving. Waar het in de maatschappij weleens fout gaat, gebeurt dat in de sport ook. Juist als er geen enkele melding binnen zou komen, zou ik me zorgen maken. Dan zit er misschien meer achter, durven mensen zich niet uit te spreken."

Toepasbaar voor alle verenigingen

In het werk dat Lerk doet, het zorgen voor een veilige en eerlijke schaaksport, is een belangrijke rol weggelegd voor de 4 v's. "Dat is een heel mooi startpunt om het onderwerp 'sociale veiligheid' bij je eigen club op de kaart te zetten. Natuurlijk zijn er meer manieren, maar van de 4 v's zeggen wij: dit is toepasbaar voor álle schaakverenigingen."

En bij die toepassing, daar komt het werk van KNSB-accountmanager Milko van Golberdinge om de hoek kijken. Hij heeft contact met de clubs, voorziet hen van de nodige informatie over de 4 v's en is het aanspreekpunt voor vragen. Om goed te kunnen beoordelen waar schakend Nederland nou precies stond op het gebied van de 4 v's, zette de KNSB ruim een halfjaar geleden een enquête uit. Van Golberdinge: "Daarmee wilden we meer inzicht krijgen in wat verenigingen al wisten van de 4 v's en waar de uitdagingen zaten. De Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) kenden de meeste clubs wel, maar bijvoorbeeld de Vastgestelde Gedragscode bleek een stuk minder bekend. Uit de enquête kwam ook naar voren dat clubs behoefte hadden aan onze ondersteuning bij het opstellen van die gedragscode."

Daarom organiseerde de KNSB halverwege 2025 een online sessie om samen met clubs te praten over de inhoud van een nieuwe, schaakbrede gedragscode. Wie zijn wij als schaaksporters? En welke normen en waarden horen daarbij? Momenteel is de bond aan de slag met het opstellen van die gedragscode. Ook ging de KNSB concreter over de 4 v's communiceren. In clubnieuwsbrieven en aparte mails wordt zo goed mogelijk uitgelegd hoe je als club met de 4 v's aan de slag kunt gaan.

De grootste uitdaging daarin is voor veel verenigingen simpelweg de start. Ook als alle benodigde informatie voorhanden is, is het moeilijk om daadwerkelijk de eerste uitvoerende stap te zetten. "Ook omdat je er als club toch uren voor moet vrijmaken", legt Van Golberdinge uit. "Elke vereniging draait natuurlijk voor een groot deel op vrijwilligers, dus dat is af en toe wel lastig. Dat horen we regelmatig terug." Lerk vult aan: "En integriteit is een relatief nieuw thema. Dat zorgt altijd voor twijfels en onduidelijkheden. Sommige schaaktrainers zullen reageren: ik geef al jarenlang training, ik weet wat ik doe, dus is het dan noodzakelijk dat ik een VOG aanvraag of een trainersopleiding volg? Dat hoort erbij."

Onzekerheid over hoe te starten met de 4's, vragen over wie de tijd heeft om het op te pakken en twijfels over een relatief nieuw onderwerp als integriteit; de KNSB vangt het op door zo duidelijk mogelijk over het onderwerp te communiceren. "We moeten het onbekende bekender maken voor de clubs", aldus Van Golberdinge. En vooralsnog legt dat de bond geen windeieren. "Langzaam maar zeker komt het implementeren van de 4 v's steeds meer op gang. We krijgen steeds vaker vragen van clubs die ermee bezig zijn, dus die weten ons ook steeds beter te vinden. Juist nu is het belangrijk dat we op dezelfde voet doorgaan, om het thema *top of mind* te houden. Die stijgende lijn willen we voortzetten."

Gezamenlijke verantwoordelijkheid

Om dat te kunnen doen, heeft Lerk ter afsluiting nog advies voor schaakverenigingen die ook met de 4 v's aan de slag willen: "Sociale veiligheid is van iedereen. Daarmee is het ook een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Betrek als club dus je leden, in plaats van dat je als bestuur denkt dat je het in je eentje moet opknappen." En kom je er toch niet goed uit of loop je ergens tegenaan? Van Golberdinge: "Klop dan vooral bij ons aan, ook met de kleinste vragen. Dan kijken wij met je mee en doen we het samen."

DE 4 V'S OP EEN RIJ

Vastgestelde gedragscode

Een gedragscode geeft richting aan gewenst gedrag en is een belangrijk onderdeel van het verenigingsbeleid rondom sociaal veilig gedrag. Om ervoor te zorgen dat leden, vrijwilligers en anderen op de schaakvereniging weten waar de vereniging voor staat, is het belangrijk om de gedragscode goed en helder te communiceren naar leden en waar mogelijk ook samen met hen op te stellen.

Vertrouwenscontactpersoon op de club

Een vertrouwenscontactpersoon is een neutraal aanspreekpunt binnen je vereniging. Diegene kan bijvoorbeeld helpen bij incidenten die gaan over grensoverschrijdend gedrag, door een luisterend oor te bieden, advies te geven en door te verwijzen, mocht dat nodig zijn. De vertrouwenscontactpersoon maakt geen beleid en bepaalt niet de inhoud van een gedragscode. Wel kan een vertrouwenscontactpersoon de vereniging helpen bij preventie van grensoverschrijdend gedrag en de implementatie van de gedragscode.

Verklaring Omtrent het Gedrag voor vrijwilligers

Een VOG is een verklaring waaruit blijkt dat iemand geen strafblad heeft of dat het strafblad geen bezwaar vormt voor het uitvoeren van een bepaalde taak of functie. Clubs kunnen een gratis Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) aanvragen voor vrijwilligers die werken met kwetsbare groepen, via de regeling gratis VOG. Door hier als club gebruik te maken, voorkom je mogelijk risico voor sporters en andere betrokkenen op de club. Het aanvragen van een VOG voor je vrijwilligers is een kleine moeite, met een groot effect.

Vakkundige trainer-coaches

Trainers hebben vaak als eerste door wat er speelt in een team en kunnen positief gedrag stimuleren, grenzen bewaken en lastige situaties bespreekbaar maken. Daarom is het belangrijk dat zij niet alleen oog hebben voor tactiek en techniek, maar ook voor pedagogiek en integriteit, zodat ze weten waar ze op moeten letten en hoe ze kunnen handelen als er iets niet goed voelt. Een e-learning over sociale veiligheid helpt daarbij. Ook in onze trainersopleidingen besteden we aandacht aan preventie van seksuele intimidatie en grensoverschrijdend gedrag.

Heb je vragen over de 4 v's of over veilige sport in het algemeen? Mail ze naar clubs@schaakbond.nl.

Remmelt Otten nieuwe directeur Bondsbureau KNSB

Remmelt Otten treedt per 1 april 2026 aan als de nieuwe directeur van het Bondsbureau van de KNSB. Het KNSB-bestuur heeft hem benoemd als opvolger van Dharma Tjiam.

Met Remmelt Otten krijgt de Schaakbond een directeur die de Nederlandse schaakwereld goed kent, vanuit meerdere perspectieven. Als schaker, schaakjournalist en schaakuitgever, maar ook zeker als schaakbestuurder en schaakleraar. De afgelopen jaren werkte hij als uitgever bij New In Chess, daarvoor was hij journalist bij NRC Handelsblad.

Otten begint op een goed moment. In november 2025 is het nieuwe Meerjarenbeleidsplan 2026–2029 'Een leven lang schaakplezier' vastgesteld. Met zijn gevoel voor innovatie en verbinding gaat hij verder bouwen op het sterke fundament dat er nu ligt en uitvoering geven aan de drie thema's: Fundament, Impact en Groei.

"Wat heerlijk om bij te mogen dragen aan de versterking en de groei van het schaken in Nederland", aldus Otten zelf. "We barsten van het talent, niet alleen in de top, maar ook in de breedte. Er liggen mooie plannen en ik ga er alles aan doen om die samen met het bestuur, de clubs, de medewerkers en de vrijwilligers voor elkaar te krijgen."

Cursus volgen? Vraag hem zelf aan!

De KNSB organiseert door het hele land opleidingen voor trainers, scheidsrechters en indelingsdeskundigen. De opleidingen Schaaktrainer 1 en 2 en Scheidsrechter 1 en 2 worden op meerdere plekken aangeboden. Opleidingen op hogere niveaus vinden minder vaak plaats en worden verspreid over het land georganiseerd. Voor de hoogste niveaus geldt zelfs dat deze slechts eens in de paar jaar worden aangeboden.

Een opleiding gaat van start bij voldoende belangstelling. Voor de meeste opleidingen geldt een minimum van acht deelnemers. Een actueel overzicht en uitgebreide informatie zijn te vinden via de opleidingspagina's van de KNSB voor trainers en scheidsrechters.

Cursus aanvragen

Wil je een opleiding volgen op een locatie in jouw regio? Informeer dan bij je eigen vereniging of regionale bond of er meer geïnteresseerden zijn. Is dat het geval, dan kan dit worden gemeld bij de KNSB. Zodra een vereniging, regionale bond of docent vijf of meer geïnteresseerde kandidaten aanmeldt, plaatst de KNSB een aankondiging in de cursusagenda en wordt het aanmeldformulier geopend. Vervolgens start de werving om het minimum aantal van acht deelnemers te bereiken.

Bij de aanvraag worden de volledige namen en e-mailadressen van de kandidaten gevraagd, evenals de gewenste locatie, startdatum en lestijden. De KNSB zorgt voor de inzet van een docent. Verenigingen en regionale bonden kunnen hun aanvraag uiterlijk zes weken voor de gewenste startdatum indienen via opleidingen@schaakbond.nl.

Man, zeg er wat van!

Seksueel grensoverschrijdende opmerkingen en 'grappen' over vrouwen, komen overal voor. Ook in schaken. In de meeste gevallen worden deze gemaakt door een man.

Om seksueel grensoverschrijdend gedrag te verminderen, wil de KNSB mannen stimuleren om andere mannen in hun sociale kring aan te spreken op seksueel grensoverschrijdend gedrag richting vrouwen. Want veel mannen vinden dat ze dat vaker moeten doen. Tegelijkertijd is er twijfel. Bijvoorbeeld over wat je kunt zeggen, of er is angst om de sfeer in de groep te verpesten. De campagne 'Man, zeg er wat van!' helpt mannen hierbij.

Om aandacht te vragen voor het onderwerp via de campagne kunnen verenigingen kosteloos gebruikmaken van campagnematerialen. Je vindt ze in deze toolkit:

De KNSB ondersteunt

Is jouw vereniging op zoek naar nieuwe mogelijkheden, bijvoorbeeld om te groeien of het aanbod uit te breiden? Of kan de club op een bepaald terrein wel wat extra ondersteuning gebruiken? De KNSB denkt graag mee en kan advies geven over bijvoorbeeld:

- het opzetten van een jeugdafdeling;
- de organisatie van een toernooi;
- het ontwikkelen van een nieuwe website;
- het gebruik van internetschaak.

Kijk voor meer mogelijkheden in de Kennisbank op onze website. Heeft jouw vraag of onderwerp te maken met ledenwerving? Dan kun je in aanmerking komen voor een subsidie van €250. Voorwaarde is dat je een actieplan opstelt en dit binnen één jaar uitvoert of laat uitvoeren.

Meer weten? Mail naar clubs@schaakbond.nl

Zes clubs bereiken 100 jaar in 2026

Ook in 2026 staan weer meerdere schaakverenigingen voor een heuglijk jubileum. Zes daarvan vieren dit jaar zelfs hun honderdjarig bestaan. En voor twee clubs was het al in februari zover. De Haagse S.V. bereikte op 8 februari de honderd jaar en voor S.V. Wageningen was op 18 februari de indrukwekkende mijlpaal een feit.

Verenigingen met honderdjarig jubileum in 2026

Naam	Plaats	Website	Datum van oprichting
Haagse S.V.	Den Haag	www.schakenbijhsv.nl	8-2-1926
S.V. Wageningen	Wageningen	www.svwageningen.nl	18-2-1926
S.V. E.N.O.	Nijverdal	www.enoschaak.nl	14-6-1926
H.S.C.	Helmond	hschelmond.nl	2-9-1926
't Pionneke	Roermond	www.pionneke.nl	26-9-1926
S.V. Castricum	Castricum	www.schaakverenigingcastricum.nl	1-11-1926

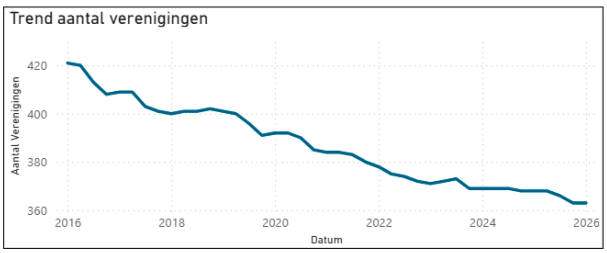
Verenigings-schaken vertoont positieve trends

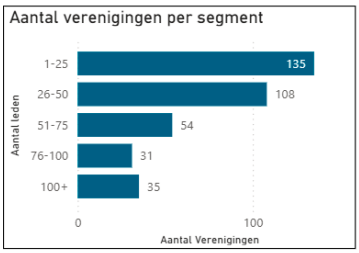
De ontwikkeling van het verenigingsschaken in Nederland laat een voorzichtig opwaartse trend zien. Het aantal verenigingen is redelijk stabiel en zowel bij het schaken voor volwassenen als voor jeugd was in de eerste weken van 2026 sprake van aanzienlijk meer aanmeldingen dan afmeldingen.

Verder wordt de stijgende lijn van het totaal aantal verenigingsleden, die in 2022 werd ingezet, ook in 2025 doorgetrokken naar een totaal van 16.026 leden. En uit de cijfers blijkt duidelijk hoe belangrijk het is om te blijven inzetten op ledenwerving om het ledenbestand op peil te houden.

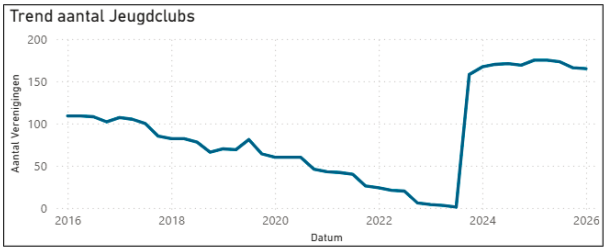
HUIDIGE AANTAL SCHAAKVERENIGINGEN EN ONTWIKKELING

363
Aantal Verenigingen

165
Aantal Jeugdschaakclubs

Bron: PowerBI (5 februari 2026)

HET AANDEEL VROUWEN EN MEISJES IN HET TOTAAL AANTAL LEDEN BEDRAAGT 7,4%, EEN STIJGING VAN 6,9 % TEN OPZICHTE VAN 1 OKTOBER 2024.

Verdeling van het aantal leden per leeftijdsgroep (tussen haakjes cijfers 2024):

- **t/m 12 jaar: 21,5% (21,0%)**
- **13-18 jaar: 11,1% (11,1%)**
- **19-30 jaar: 10,3% (10,1%)**
- **31-45 jaar: 11,7% (11,5%)**
- **46-55 jaar: 8,7% (9,2%)**
- **56-65 jaar: 13,3% (14,1%)**
- **66 jaar en ouder: 23,1% (22,9%)**

ONTWIKKELING VERENIGINGSLEDEN TUSSEN 2018 EN 2025

Aantal verenigingsleden per jaar

Jaar	Aantal leden
2018	15.350
2019	15.147
2020	13.975
2021	13.737
2022	14.146
2023	15.504
2024	15.732
2025	16.026

TOTALE AANTAL CLUBLEDEN, AAN- EN AFMELDINGEN IN 2025:

3404
nieuwe clubleden (hoofdleden)

3803
afgemelde clubleden (hoofdleden)

CIJFERS VERSCHILLENDE LEDENWERFPROGRAMMA'S 2025

Schaak-Off
Voorronden 2025-2026
- 724 deelnemers
- 59 clubs/locaties
- 273 betalende niet-leden (38%)
- Aantal nieuwe leden (schatting): 33% van de niet-leden.

Beter Schaken (8 cursussen)
- 8 clubs/locaties
- Gemiddeld 6 deelnemers
- Niet-leden: 100%
- Aantal nieuwe leden (schatting): 20% van de niet-leden

Jouw Eerste Zet (6 cursussen)
- 6 clubs/locaties
- Gemiddeld 6 deelnemers
- Niet-leden: 100%
- Aantal nieuwe leden (schatting): 20% van de niet-leden.

Succesformule SV Almere: exposure, experimenteren en behoeften zien

Ledenwerving en goed doordacht beleid om leden vast te houden zijn vaak gewoon een kwestie van een lange adem en hard werk. Bij SV Almere weten ze dat als geen ander, want de resultaten zijn ernaar. Onlangs verwelkomde de club haar 300ste lid en aan de groei lijkt nog geen einde te komen. “Veel schakers binnen een vereniging trekken ook weer nieuwe mensen aan”, weet voorzitter Bert-Jan van Dijk. “Het is exponentiële groei, zou je kunnen zeggen.”

Door: Robert Barreveld

Bij SV Almere wordt hard gewerkt om al die schakers passend aanbod en een plek te bieden. Dat is lang niet altijd makkelijk, weet Van Dijk, want 300 is niet zomaar een groot aantal schakers; het is een schaakcommunity met een grote spelersvariëteit. "Daarom spelen we met de senioren in drie verschillende poules en hoogstwaarschijnlijk wordt dit volgend seizoen uitgebreid met een vierde." Bovendien heeft de groei administratieve gevolgen. "Met zoveel leden moet de financiële administratie goed en strak geregeld zijn. En hetzelfde geldt voor de ledenadministratie. Zeker bij jeugdleden is het verloop groot; dat vraagt om structuur en professioneel werken."

Aanleren uitbesteden

Ook het jeugdledenbestand blijft maar groeien en daarmee groeit de wachtlijst voor jeugdleden. De introductie van een derde speelavond voor de jeugd was onvermijdelijk, maar SV Almere nam nog een belangrijk besluit. Iedereen is welkom bij SV Almere, dat draagt de club ook graag uit, maar door die benadering was de vereniging veel capaciteit kwijt aan schakertjes die de sport nog niet onder de knie hadden en eigenlijk ook nog niet wisten of schaken wel hun sport was. "Daardoor konden we minder tijd steken in jonge schakers die al konden schaken en al voor de sport hadden gekozen. Daarom gaan wij het aanleren van schaken 'uitbesteden'; wij zijn vooral ondersteunend. Het echte werk is voor onze partners, zoals Stichting Schaakschool Almere, de basisscholen en de ouders zelf."

Welke behoeften zijn er en kunnen wij daaraan tegemoetkomen? Die vraag staat steeds centraal in Almere. En dus is er een breed aanbod, voor ieder wat wils. Zo zijn er voor de senioren 15 klassieke partijen per periode, vier avonden winterrapid, vier avonden zomerrapid en twee avonden snelschaak. Daarnaast wordt er op basis van behoefte gekeken wat er nog meer mogelijk is. Denk aan een schaaksimultaan, Schaak-Off, Jouw Eerste Zet, Jouw Eerste Tactiek (eigen vervolg op Jouw Eerste Zet), een recreantengroep en meer. Het aanbod voor de jeugd bestaat uiteraard uit de jeugdlessen, maar ook uit een talententraject met betaalde trainers.

Zichtbaar en inclusief

En ledenwerving krijgt dus ook veel aandacht in Almere. Dat begon met visievorming: wat wil je uitstralen, welke vereniging wil je zijn? SV Almere wil een inclusieve vereniging zijn die voorziet in de schaakbehoefte en Almere op de schaakkaart van Nederland zet. "Van daaruit zijn we gaan nadenken", aldus Van Dijk. "Hoe komen we te weten wat die behoefte is? Al snel volgden een open avond, een artikel in de lokale krant, een flyeractie, een enquête onder de bestaande leden en ga zo maar door. 'Exposure' speelt vaak een belangrijke rol bij ons. Bijvoorbeeld: een schaaksimultaan organiseren op de eigen vereniging is leuk, maar leuker en slimmer is het om het midden in een winkelcentrum te doen. Door van exposure een doel te maken, wordt het een win-win. Leuk voor leden die deelnemen en leuk voor de vereniging, want kans op nieuwe leden."

En als die nieuwe leden zich melden, is het zaak hen ook snel op te nemen in de vereniging en drempels te verlagen. "Naast de drie verschillende poules bij de senioren zijn we daarom bijvoorbeeld gestart met een recreantengroep. We proberen het, evalueren en besluiten daarna of we doorgaan." Dat is ook een belangrijk advies van Almere aan andere verenigingen: ontwikkel een visie, blijf daaraan trouw en durf te experimenteren.

Sterkere vereniging

Van Dijk adviseert besturen van andere verenigingen ook zelf te blijven leren en ontwikkelen. "Kijk of je via de gemeente een cursus voor het bestuur kunt aanvragen. Ik heb zelf met een ander bestuurslid de cursus Beleid en Visie 2.0 gevolgd. Het gaat je geen kant-en-klare antwoorden geven, maar het heeft wel mijn denkpatroon veranderd en daarmee ook de bestuursrichting." Maar ook de aanschaf van 24 e-borden kan lonen. "Wie vindt het nou niet gaaf om partijen op afstand te kunnen volgen? Exposure via onze website, live partijen volgen van toernooien of de interne competitie en daardoor meer betrokkenheid van leden en – wie weet – aanmelding van nieuwe leden."

SV Almere verwacht dat de groei van het aantal leden voorlopig nog wel even aanhoudt, maar ziet ook een groeiende behoefte bij spelers om beter te worden. "Door heel goed in de gaten te blijven houden wat de behoeften zijn, denken we ook de ambitieuze spelers beter aan de club te kunnen binden en hebben we de ambitie om de komende jaren een sterkere schaakvereniging te worden."

Onderzoek: de effecten van een veilige sportomgeving

Beste lezer,

Even kort voorstellen: mijn naam is Max van den Berg en sinds januari ben ik werkzaam bij de KNSB als werkstudent. In opdracht van de Universiteit Utrecht en de KNSB schrijf ik een scriptie naar aanleiding van onderzoek naar de effecten van een veilige sportomgeving op leden van schaakverenigingen.

In de afgelopen jaren is een sociaal veilige, gezonde en inclusieve sportomgeving steeds belangrijker geworden. Dit is terug te zien in de Sportagenda 2032 van NOC*NSF en in Sportakkoord II. Deze landelijke doelen en visiedocumenten vormen de basis en de inspiratie voor sportbonden en gemeenten om beleid, subsidies en ondersteunende informatie te faciliteren voor verenigingen.

Maar wat is nu precies de sportieve meerwaarde? Het creëren van een veilige en inclusieve sportomgeving is een belangrijk moreel uitgangspunt, maar levert het ook praktische voordelen op? Heeft het faciliteren van de 4 v's van veiligheid (VOG, vertrouwenscontactpersoon, vakbekwame trainers en vastgestelde gedragscode) effect op ledentevredenheid en daarmee op het ledenaantal en het ledenverloop?

Deze vragen zal ik de komende tijd proberen te beantwoorden. Het doel is om een veilige vereniging niet alleen als moreel streefdoel te zien, maar ook als een praktische en haalbare werkelijkheid voor verenigingen.

Binnenkort wordt vanuit de KNSB een enquête verstuurd. Voor dit onderzoek, en voor andere projecten binnen de KNSB, is het van groot belang dat deze enquête zorgvuldig wordt ingevuld. Daarnaast vragen we verenigingen om OLA (Online Leden Administratiesysteem) goed bij te houden, zodat het ledenaantal en ledenverloop actueel zijn en betrouwbaar onderzocht kunnen worden.

Met sportieve groet,

Max van den Berg

Werf eenvoudig nieuwe leden voor je club

Sportverenigingen zijn essentieel voor de Nederlandse sport en voor de schaaksport is dat niet anders. Gezonde schaakverenigingen vormen immers een solide basis voor een gezonde sport. Het is voor schaakclubs daarom belangrijk om zichtbaar te zijn voor potentiële schakers en bovendien een vaste instroom van nieuwe leden te hebben. De jeugd weet de weg naar de schaakvereniging over het algemeen wel te vinden, maar het werven en binden van volwassenen blijkt lastiger. De KNSB kan echter helpen.

Zo heeft de KNSB een eigen toegankelijk en overzichtelijk platform waar geïnteresseerden schaakaanbod makkelijk kunnen vinden: Start met Schaken. Op https://startmet.schaken.nl/ kunnen schaakliefhebbers zelf op zoek naar aanbod, zoals lessen en wedstrijden, maar zij kunnen hier ook schaakaanbod in hun omgeving zoeken. Denk aan lessen en wedstrijden, maar ook waar ze schaakclubs kunnen vinden.

De KNSB biedt regelmatig al aanbod van de clubs op dit platform aan:

1. Jouw Eerste Zet, een kennismakingsprogramma van viermaal kennismaken met een mix van lessen en spelen;
2. Beter Schaken-cursussen voor volwassenen, 6 lessen van 1,5 uur met een gediplomeerde (externe) trainer;
3. Schaak-Off, het leukste rapidschaaktoernooi van Nederland met voorronden, regiofinales en een landelijke finale. Meer informatie over hoe dat precies werkt, vind je hier: https://schaakoff.schaken.nl/

Nieuw: doorlopend aanbod

Nieuw dit jaar is dat clubs nu ook doorlopend aanbod voor hun doelgroepen op het platform kunnen plaatsen. Goede voorbeelden van doorlopend aanbod of aanbod in een bepaalde periode zijn:

- Schaaklessen en spelen voor de jeugd
- Schaaklessen voor volwassenen
- Rapidcyclus voor studenten
- Gezellig schaken voor 60-plussers

Zie ook: https://startmet.schaken.nl/zoek-activiteiten

Opleidingen vanuit de Schaakbond

Bekwame trainer/coaches en scheidsrechters zijn belangrijk voor de sport. Zij kunnen mensen als geen ander binden aan de club en aan de sport. Door leuke en uitdagende trainingen te verzorgen, helpen trainers om de spelers te ontwikkelen en vergroten zij het plezier en de motivatie om te blijven schaken. Ook scheidsrechters leveren een belangrijke bijdrage. Door wedstrijden op een positieve manier te begeleiden op basis van kennis en kunde, dragen zij bij aan een plezierige, veilige sportomgeving waarin mensen onbezorgd kunnen sporten. In het schaken is dat niet anders. Om bekwame trainers en scheidsrechters te waarborgen, heeft de KNSB verschillende opleidingen.

Beginnende trainers, Schaaktrainer 1

Voor aspirant-schaaktrainers begint het opleiden bij de Schaaktrainer 1 opleiding, uitdrukkelijk een opleiding voor de beginnende trainer. Deelnemers aan de opleiding leren op welke manier er les wordt gegeven in schaken. Voorafgaand aan de opleiding wordt een basis van de schaakkennis getoetst, zodat tijdens de opleiding de focus vooral ligt op didactiek en pedagogiek. Trainers die de opleiding geven, gaan uitgebreid in op thema's als orde houden, feedback geven, motiveren en reflecteren. Het doel van Schaaktrainer 1 is om een goed verzorgde les te kunnen geven aan de hand van de handleiding Stap 1, afgestemd op de leerlingen op jouw club of school. Deelnemers worden beoordeeld op kennis van de geleerde theorie, eigen schaakvaardigheid en een praktijkexamen.

Wie het diploma Schaaktrainer 1 op zak heeft, kan door met de opleiding Schaaktrainer 2. Deze cursus is bedoeld voor trainers die in het bezit zijn van het diploma Schaaktrainer 1 en zelfstandig trainingen willen opstellen. Er wordt een minimale schaakkennis verwacht, vergelijkbaar met een rating van rond de 1550. Om deze reden krijgen deelnemers ook voorafgaand aan deze opleiding een schaaktechnische toets voorgelegd. De Schaaktrainer 2 opleiding is een praktijkgerichte cursus die

deelnemers meer inzicht geeft in het lesgeven in de Stappenmethode van Van Wijgerden/Brunia. Specifiek wordt het lesgeven in de Stappen 1 plus, 2 en 3 van de Stappenmethode behandeld. Cursisten leren hoe zelf een training op te zetten en een reeks lessen op te stellen. De trainer gaat hiermee vervolgens zelfstandig aan de slag.

Scheidsrechtersopleidingen, van regels op hoofdlijnen tot de praktijk

De opleidingen voor scheidsrechters in de schaaksport bestaan uit drie verschillende opleidingen. Voor beginnende scheidsrechters start dit bij de Scheidsrechter 1 opleiding. Tijdens deze opleiding is het doel vooral om cursisten voldoende kennis bij te brengen van de spelregels om op hun vereniging aan de slag kunnen. Deelnemers krijgen de 'noodzakelijke' kennis om die rol te vervullen en tijdens deze opleiding wordt geleerd hoe je een klok goed instelt. Naast enkele specifieke onderdelen uit het FIDE-reglement komen ook afwijkende spelregels bij rapidschaak en snelschaak aan de orde.

Tijdens de Scheidsrechter 2 opleiding wordt de kennis uitgebreid. Cursisten krijgen nog meer kennis van de spelregels en leren het nodige over reglementen die verband houden met schaken als wedstrijdsport. Het FIDE-reglement, Spelregels en wedstrijdregels in het algemeen komen als onderdelen aan de orde, maar ook het KNSB Competitiereglement is een thema.

De Scheidsrechter 3 opleiding staat volledig in het teken van de praktijk tijdens toernooien. Deelnemers worden geacht drie verschillende stages met goed gevolg te doorlopen om het diploma te halen. Eénmaal gediplomeerd kunnen zij worden ingezet bij KNSB-competitiewedstrijden en -toernooien.

Generieke opleidingen, NOC*NSF

Naast de sportspecifieke opleidingen zijn er ook nog diverse opleidingen te vinden die namens NOC*NSF worden aangeboden. Deze opleidingen vind je op de site van de NOC*NSF Academie voor Sportkader. Omdat er op dit moment nog geen sportspecifieke opleiding wordt aangeboden via de schaakbond voor bijvoorbeeld bestuursleden, adviseert de KNSB hiervoor vooral het platform van NOC*NSF te raadplegen. Hier vind je bovendien bijscholingen met een meer maatschappelijk karakter, zoals over sociale veiligheid.

Bekijk het aanbod van de NOC*NSF Academie voor Sportkader

Tot slot

De KNSB faciliteert ook een opleiding tot indelingsdeskundige. In deze opleiding wordt kennis overgebracht aan cursisten over het indelen van toernooien via verschillende systemen voor de wedstrijdsport, zoals het Zwitsers systeem en Systeem Amsterdam. De verschillende cursussen worden afgesloten met een examen.

Op zoek naar meer informatie over opleidingen vanuit de schaakbond? Scan de QR-code.

Ledenraad van start

De nieuwe Ledenraad van de Schaakbond is inmiddels volledig opgestart en hard aan het werk. In juni 2025 werd de nieuwe Ledenraad benoemd door de Bondsraad, waarna de Bondsraad zijn taken overdroeg en zichzelf ophief. Vervolgens ging de Ledenraad officieel van start.

Enkele maanden later, in oktober 2025, was het tijd voor een eerste, informele sessie waarin in een constructieve en positieve sfeer de hoofdlijnen van de koers werden verkend. Het legde een solide basis voor de maand erna, waarin de eerste formele vergadering van de Ledenraad met het KNSB bestuur plaatshad. In februari van dit jaar (2026) kwam de Ledenraad nog een keer digitaal bijeen voor een extra Online Ledenraadsvergadering met het bestuur.

De verslagen van de gehouden vergaderingen zijn voor iedereen in te zien en beschikbaar via de website van de KNSB. Scan de QR-code en lees de verslagen.

Op de KNSB-website is bovendien een aparte pagina ingericht met meer informatie over de individuele leden van de Ledenraad. Je vindt de pagina hier

De Ledenraad bestaat in de huidige samenstelling uit dertien leden die zijn voorgedragen vanuit de verschillende regio's. Daarnaast zijn tien leden benoemd op basis van specifieke competenties en aandachtsgebieden, op voordracht van de Selectiecommissie. Daarmee zijn er op dit moment nog drie vacatures.
Later dit jaar start de Ledenraad met het proces van werving van nieuwe kandidaten. KNSB-leden worden hierover geïnformeerd via de nieuwsbrieven van de Schaakbond.

Om de interne organisatie goed te laten verlopen, heeft de Ledenraad een Coördinatiecommissie ingesteld. Deze commissie richt zich onder meer op het stroomlijnen van de interne processen en de communicatie tussen de Ledenraad, de Schaakbond en externe partijen en personen.

Vragen aan de Ledenraad of een contact-verzoek met een van de leden kan gestuurd worden aan het algemene e-mailadres: ledenraad@schaakbond.nl

